

ENVANTER BİLGİLERİ:**Unsurun Adı:** Sedef Kakma Sanatı**Unsurun Bilinen Diğer Adları:****Unsurun Envanter Numarası:**1.001.10**Unsurun Envantere Kayıt Tarihi:** 06/08/2014**Unsuru İlişkin Envanter Güncelleme Tarihleri:**07/12/2020**Unsurun Somut Olmayan Kültürel Miras Alanları**

- Somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar
- Gösteri Sanatları
- Toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şöenler
- Doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar
- El sanatları geleneği
- Diğer (....)

Unsurun Yer Aldığı Grup Başlılığı: Klasik Türk Süsleme ve El Sanatları**İl Envanterine Kayıtlı Yerel ve Alt Uygulamaları:**

1.001.10	Sedefkarlık	1.001.10/34	İSTANBUL
1.001.10	Sedefkarlık	1.001.10/54	SAKARYA

Unsurun Kısa Tanımı:

Bazı deniz hayvanlarının kabuğunda bulunan ve sedefçilikte kullanılan beyaz ve gökkuşağı pırıltılı, fosforik özellikli sert ya da kabuk yapıların; ahşap üzerine çizilmiş motifler üzerine açılan çukur veya oymalara, bu bölgelerin şeklini alacak şekilde biçimlendirilerek yerleştirilmesiyle oluşan bir bezeme sanatıdır. Sedef kakmacılık işine "sedefkarlık", sedef kakma yapan ustaya "sedefkâr" denilmektedir. Sedefkarlıkta bezeme amaçlı kullanılan başlıca malzemeler; beyaz okyanus sedefi, göl ve nehirlerden elde edilen mat beyaz tatlı su sedefi, yeşil-mavi tonlu arusek sedef, boynuz, kaplumbağa kabuğu (bağa), fildişi, kemik ve fileto (üst üste ahşap benzeri malzemelerin yanlamasına kesilmesiyle elde edilir.) Sözü edilen bu tür malzemeler, kontrast yaratması için koyu renkli ahşaba uygulanmaktadır. Bu nedenle sedefkarlıkta abanoz, ceviz, maun ya da pelesenk gibi ahşaplar kullanılır. Bu ahşaplar üzerine çizilen motiflere biçimlendirilen sedefler ve motif çevrelerine açılan kanallara altın, gümüş, pirinç ya da bu renklerde madeni teller kakılmak suretiyle bezemeler oluşturulur. Son aşamada ise ince eğe ve zımpara ile tüm yüzey pürüzsüz hale getirilir ve özel cilalama işlemine tabi tutulur.

Yüzyıllardır Anadolu insanının ustalığını ve zevkini yansıtmaya devam eden sedef kakma sanatı, iç mimari unsurlarında uygulandığı gibi baston, piştol, ayna, takunya, çerçeve, mumluk, tarak, tavla takımı, masa, sandalye, koltuk gibi günlük eşyalara ve turistik ürünlere de uygulanan önemli bir geleneksel el sanatımızdır.

Unsurun Coğrafi Dağılımı: İstanbul, Sakarya

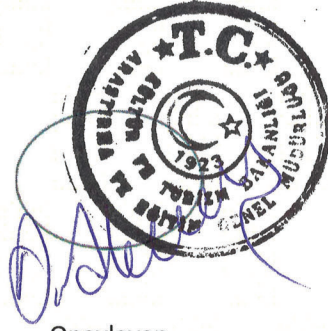
Unsurla İlgili Kişi, Gruplar ve Topluluklar: Sedef kakma ile ilgili faaliyet gösteren el sanatı ustaları

Unsurla İlgili Koruma Eylem Planı:

Somut Olmayan Kültürel Miras İl Tespit Komisyonları vasıtasıyla yerel düzeyde önerilen koruma çalışmaları bulunmaktadır. Unsurun yerel düzeydeki durumu ve sürdürücülerinin kayıt altına alınması, unsura ilişkin akademik çalışmalar yapılması, yaşam boyu eğitim kurumları, halk eğitim merkezleri ya da kültür ve sanat alanında açılacak her türlü kurslar aracılığı ile sedef kakma ustalarının bilgisinin gelecek kuşaklara aktarılması koruma önemleri açısından önemlidir.

Unsur ile İlgili Yayınlar Listesi:

- Kerametli, C., Osmanlı Devri Ağaç İşleri, Tahta Oyma, Sedef, Bağ ve Fildişi Kakmalar, (1962), Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara
- KAYA, S. Düzce İli Kaynaşlı İlçesi Ahşap El Sanatları, (2014), (Yüksek Lisans Tezi), Danışman; Prof. Dr. Sema Etikan, Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Isparta
- Şahan Ş, 2002, Gaziantep İlinde Sedef Kakmacılığı Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ev Ekonomisi ABD, YL Tezi, Ankara. URL1. 2017.

Onaylayan

Döndü AKÇAY ODABAŞI

Somut Olmayan Kültürel Miras Ulusal Envanterler Şubesi Müdürü

INVENTORY INFORMATION:**Name of the Element:** Craftsmanship of Mother of Pearl Inlay**Other Names of the Element:****Inventory Number of the Element:**1.001.10**Date of Registration:** 06/08/2014**Update Date of the Inventory:** 07/12/2020**ICH Domains of the Element**

- Oral Traditions and Expressions, Including Language as a Vehicle of Intangible Cultural Heritage
- Performing Arts
- Social Practices, Rituals and Festive Events
- Knowledge and Practices Concerning Nature and the Universe
- Traditional Craftsmanship
- Other (s) (...)

Category (ies) of the Element: Classic Turkish Ornament Craftsmanship and handicrafts**Provinces Submitted Inventory Form:**

1.001.10	Sedefkarlık	1.001.10/34	İSTANBUL
1.001.10	Sedefkarlık	1.001.10/54	SAKARYA

Brief Description of the Element:

Mother of Pearl Inlay is a craftsmanship of wooden ornamentation made by inlaying same shape of mother of pearl pieces into the slots opened in various forms on wooden structures. Mother of pearl is a multi-coloured, hard, iridescent substance reflecting the seven colours of the sun that forms the inner layer of the shells of molluscs. It's called "Sedefkarlık" to mother of pearl inlay and "Sedefkar" to practitioners of the element. White ocean mother of pearl, white fresh water mother of pearl taken from lakes and rivers, green and blue mother of pearl, tortoise shell and ivory used for inlaying. These mother of pearls are applied to dark coloured wooden materials for having the best contrast. Inlaid process begins with drawing motifs on a piece of wood and outlines of motifs are carved out and a metal wire is placed. Then the motifs are carved out to a depth of two or three millimetres by using gouges. In the next step, mother of pearl pieces shaped with fret saw are inlaid to the wood according to the patterns. In order to smoothen, the surface is wiped with sandpaper then burned for colouring and varnished with a kind of melted resin. The element is not only applied on furnitures but also to sticks, mirrors, frames and souvenirs.

Geographical Location of the Element: İstanbul, Sakarya

Related Groups and Communities: Craftspeople who practice the craftsmanship of mother of pearl inlay

Action Plans for Safeguarding of the Element:

There is a national action plan proposed by Local ICH Boards in provinces related to the element. Action plan consists of safeguarding measures that are very important for transmission of the element such as current situation of the element at local level, inventorying of the masters, making academic researches, organizing vocational courses through lifelong learning directorates or public education centres.

Publications Related to the Element:

- Kerametli, C., Osmanlı Devri Ağaç İşleri, Tahta Oyma, Sedef, Bağ ve Fildişi Kakmalar, (1962), Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara
- KAYA, S. Düzce İli Kaynaşlı ilçesi Ahşap El Sanatları, (2014), (Yüksek Lisans Tezi), Danışman; Prof. Dr. Sema Etikan, Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Isparta
- Şahan Ş, 2002, Gaziantep İlinde Sedef Kakmacılığı Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ev Ekonomisi ABD, YL Tezi, Ankara. URL1. 2017.

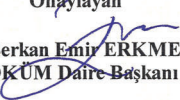
Döndü AKÇAY ODABAŞI

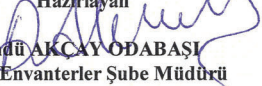
Branch Manager of ICH National Inventory

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
ARAŞTIRMA VE EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS ULUSAL ENVANTER FİŞİ

Unsurun Adı	Sedef Kakma Sanatı	Envanter Numarası	Onay Tarihi
Diğer Adları	Sedefçilik, Sedef Kakma, Sedefkâri, Sedefkârlık	1.001.10	06.08.2014
<p>Bazı deniz hayvanlarının kabuğunda bulunan ve sedefçilikte kullanılan beyaz ve gökkuşağı pırıltılı, fosforik özellikli sert ya da kabuk yapıların; ahşap üzerine çizilmiş motifler üzerine açılan çukur veya oymalara, bu bölgelerin şeklini alacak şekilde biçimlendirilerek yerleştirilmesiyle oluşan bir bezeme sanatıdır. Sedef kakmacılık işine "sedefkarlık", sedef kakma yapan ustaya "sedefkâr" denilmektedir. Sedefkarlıkta bezeme amaçlı kullanılan başlıca malzemeler; beyaz okyanus sedefi, göl ve nehirlerden elde edilen mat beyaz tatlı su sedefi, yeşil-mavi tonlu arusek sedef, boynuz, kaplumbağa kabuğu (bağa), fildişi, kemik ve fileto (üst üste ahşap benzeri malzemelerin yanlamasına kesilmesiyle elde edilir.) Sözü edilen bu tür malzemeler, kontrast yaratması için koyu renkli ahşaba uygulanmaktadır. Bu nedenle sedefkarlıkta abanoz, ceviz, maun ya da pelesenk gibi ahşaplar kullanılır. Bu ahşaplar üzerine çizilen motiflere biçimlendirilen sedefler ve motif çevrelerine açılan kanallara altın, gümüş, pirinç ya da bu renklerde madeni teller kakılmak suretiyle bezemeler oluşturulur. Son aşamada ise ince eğe ve zımpara ile tüm yüzey pürüzsüz hale getirilir ve özel bir cilalama işlemine tabi tutulur.</p> <p>Yüzyıllardır Anadolu insanının ustalığını ve zevkini yansıtmaya devam eden sedef kakma sanatı, iç mimari unsurlarında uygulandığı gibi baston, piştol, ayna, takunya, çerçeve, mumluk, tarak, tavla takımı, masa, sandalye, koltuk gibi günlük eşyalara ve turistik ürünlere de uygulanan önemli bir geleneksel el sanatımızdır.</p>			
SOKÜM Alanları	Doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar, El sanatları geleneği.		
Coğrafi Dağılım (Unsur için envanter formu gönderen iller)	İstanbul, Sakarya		
İlgili Topluluk, Grup ve Bireyler (Unsurla ilgili bilgisi ve koruma faaliyeti bulunanlar)	Sedef kakma ile ilgili faaliyet gösteren el sanatı ustaları		

Onaylayan

Dr. Serkan Emir ERKMEN
SOKÜM Daire Başkanı

Hazırlayan

Dönüş AKÇAY ODABAŞI
Ulusal Envanterler Şube Müdürü

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY OF CULTURE AND TOURISM
GENERAL DIRECTORATE AND RESEARCH AND TRAINING

THE REGISTRATION FORM OF ICH NATIONAL INVENTORY OF TURKEY

Name of the Element	Craftsmanship of Mother of Pearl Inlay	Inventory Number	Date of Registration
Other name(s) of the Element		1.001.10	06.08.2014
<p>Mother of Pearl Inlay is a craftsmanship of wooden ornamentation made by inlaying same shape of mother of pearl pieces into the slots opened in various forms on wooden structures. Mother of pearl is a multi-coloured, hard, iridescent substance reflecting the seven colours of the sun that forms the inner layer of the shells of molluscs. It's called "Sedefkarlık" to mother of pearl inlay and "Sedefkar" to practitioners of the element. White ocean mother of pearl, white fresh water mother of pearl taken from lakes and rivers, green and blue mother of pearl, tortoise shell and ivory used for inlaying. These mother of pearls are applied to dark coloured wooden materials for having the best contrast. Inlaid process begins with drawing motifs on a piece of wood and outlines of motifs are carved out and a metal wire is placed. Then the motifs are carved out to a depth of two or three millimetres by using gouges. In the next step, mother of pearl pieces shaped with fret saw are inlaid to the wood according to the patterns. In order to smoothen, the surface is wiped with sandpaper then burned for colouring and varnished with a kind of melted resin. The element is not only applied on furnitures but also to sticks, mirrors, frames and souvenirs.</p>			
ICH DOMAIN(S)	Knowledge and practices concerning nature and the universe, Traditional craftsmanship		
Geographical Distributions (Cities submitted inventory form for the element)	İstanbul, Sakarya		
Related communities, groups and individuals (Those providing evidence for safeguarding the element)	Craftspeople who practice the craftsmanship of mother of pearl inlay		

Confirming Authority

Dr. Serkan Emir ERKMEN
Head of Department of ICH

Prepared by

Dündü AKÇAY ODABAŞI
Branch Manager of National Inventories